

MASARYKOVA UNIVERZITA
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV HUDEBNÍ VĚDY
SDRUŽENÁ UMĚNOVĚDNÁ STUDIA

Úvod do uměnovědných studií

Semestrální práce

Umělecká kritika

Vliv kritiky na diváka a čtenáře

Vypracovala : Markéta Šimková

V Brně dne 26.12.2012

Obsah

Obsah.....	2
Encyklopedické heslo.....	3
Vliv kritiky na diváka a čtenáře.....	4
Bibliografické citace.....	6
Použitá literatura.....	7

Encyklopedické heslo

Umělecká kritika

„Umělecká kritika znamená umění odlišovat a posuzovat.“ [1] „Původně, v renesanci, když se umělci ve francouzských salonech museli poprvé postavit širšímu publiku, vznikla kritika umělecká v užším smyslu, jako záležitost umělců, jejichž hodnocení a soudy se vyjadřovaly určitými uměleckými postoji.“ [2] „Kritika se obrací k publiku, činí si nárok na to, aby její stanovisko bylo slyšeno veřejně, a stojí v silovém poli mezi uměním a společností.“ [3] „Máme pevně zachován soud nad uměleckým dílem a kritika nám proto pomáhá objevovat estetické hodnocení své doby.“ [4] „Kritický akt je záležitost složitá přesto, že vyúsťuje v jednoduchou formuli - „dílo je dobré“ nebo „dílo je špatné“ anebo si přiznává z každého kus.“ [5] „Může být i jednostranná, jen když je celistvá a uvědomuje si sebe sama jako hledání dalších vývojových možností umění.“ [6] Laická kritika se objevila s Diderotovými zprávami v Salonech a umělci byla neustále zpochybňována. [7] Postupem času se kritická činnost ustanovila profesí a nebyla již pouze příležitostnou reakcí na umělecká díla. [8] „Kritikové jsou dobří i špatní, ale je také na umělci, aby toto rozlišoval.“ [9] „Kritik bez hlubšího citu pro umění, který je třeba neustále propracovávat, právě ten kritik, který se před uměleckým dílem nedovede oprostít od všech možných předsudků a nezaujatě poslouchat, ten zachraňuje svoji neschopnost upovídáností.“ [10]

Vliv kritiky na diváka a čtenáře

Vliv kritiky na diváka a čtenáře je velmi složitá věc. V případě osoby náchylné propadat názoru jiných a při neschopnosti vytvořit si názor vlastní, je kritika hlavním ukazatelem toho, jak určité dílo přijme nebo naopak zavrhne. Podíváme-li se však na vliv kritiky z pohledu obyčejného diváka či čtenáře, který si je schopen svůj vlastní názor vytvořit navzdory čemukoli co si přečte a uslyší a nestydí se za něj, zjistíme, že kritika může být i velmi prospěšná.

Vezměme si například divadelní nebo filmové představení. Většina diváků si před příchodem do divadla nebo kina přečte alespoň základní popis či dějovou linii, která zároveň obsahuje náznak, v jakém duchu se představení ponese. V případě premiér a předpremiér je vliv kritiky daného představení téměř nulový, neboť kritika se objevuje až po nich a divák je proto nucen si představení kriticky nebo pochvalně zhodnotit sám a v co největší míře tak uplatit svůj vlastní názor. Podívejme se tedy na představení, které už se nějaký čas hraje a kritiky k němu jsou už plně rozšířené mezi publikem. V případě pochvalné kritiky se většina diváků nebude dvakrát rozmyšlet zda bude investovat své peníze na shlédnutí vybraného představení, a že jich musí být v poslední době stále více. Pokud je kritika rozporuplná, většina diváků se také přikloní spíše ke shlédnutí, aby měla možnost si svůj vlastní názor vzhledem k rozporuplné kritice upravit sama. Je-li však kritika čistě záporná, téměř většina diváků si vybere spíše představení s lepším ohodnocením než aby se šla na vlastní kůži přesvědčit, zda je dané představení opravdu tak špatné, aby si vysloužilo úplně zavrhuující hodnocení.

Čistě záporná kritika není v poslední době příliš velká zvláštnost. V moři nových představení a knih, které se na nás valí téměř denně, je opravdu těžké najít nějaký dokonalý exemplář, který nejde zkritizovat. Těžké, ale nikoliv nemožné. Každý žánr, každý autor má své skalní fanoušky, kteří půjdou na jeho představení nebo si koupí knihu právě jen proto, kdo je autorem a kritiky je nezajímají, protože si chtějí utvořit vlastní názor.

U kritiky psaného slova není vliv na čtenáře až tak veliký, jako je tomu u divadelní představení nebo filmu. Částečně toho může být příčinou rozdílnost v ceně. Přece jen kniha vyjde levněji než divadelní představení. Spíše však bude důvodem skutečnost, že v případě knihy je více na čtenáři, jak si daný příběh dotvoří. I špatně napsaná kniha dává pořád velký prostor pro představivost a možnost tak vytvořit svět, který čtenáře uchvátí, protože to bude jeho svět. Tuto skutečnost kritika nemůže čtenáři vzít, a proto není její vliv na psanou formu až tak veliký.

U vizuálních představení, ať už filmových nebo divadelních, nezůstává publiku prostor pro rozvinutí vlastní představivosti, a proto je jeho náchylnost k převzetí kritiky více na místě. Sleduje příběh, který už je plně hotový, nemá možnost v něm cokoli změnit. Filmová a divadelní kritika totiž hodnotí nejen příběh, ale i výkony herců, prostředí, kostýmy, postihne téměř vše a publiku tak

nezůstane možnost, kterou dávají knihy nebo psané příběhy. I v případě špatně napsaného příběhu totiž čtenáři zůstává obrovský manévrovací prostor, kterého se publiku nedostává.

Kritika je velmi prospěšná, ale bohužel i snadno náchylná k převzetí. Dobře psaná kritika, i když opravdu bude kritizovat, spíše donutí k ověření napsaného než k zavrnutí hodnoceného díla. Většina osob si ráda utvoří svůj vlastní názor bez toho, aby se kritikou nechala jakkoliv ovlivnit, ale stále je spousta jiných, kteří zcela převezmou daný názor a již nadále nemají potřebu si o díle vytvářet názor vlastní.

Vliv kritiky lze proto označit za obrovský. Není možné přesně rozdělit, kdy je ještě prospěšná a kdy naopak škodí. Podstatné je, že její vliv existuje, ať už je dobrý nebo špatný, každý si sám z vlastní vůle musí vybrat, zda se nechá ovlivnit, nebo si nejdříve utvoří vlastní názor, a pak ho s kritikou srovná.

Bibliografické citace

- [1] HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. *Estetický slovník*. Translated by Dušan Prokop. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1995. s. 113. ISBN 80-205-0478-8.
- [2] HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. *Estetický slovník*. Translated by Dušan Prokop. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1995. s. 113. ISBN 80-205-0478-8.
- [3] HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. *Estetický slovník*. Translated by Dušan Prokop. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1995. s. 113. ISBN 80-205-0478-8.
- [4] PROCHÁZKA, Miroslav. *Problém estetických a uměleckých hodnot a funkce umělecké kritiky*. 1. vyd. [Praha] : Ústřední dům armády, 1968. s. 19.
- [5] PROCHÁZKA, Miroslav. *Problém estetických a uměleckých hodnot a funkce umělecké kritiky*. 1. vyd. [Praha] : Ústřední dům armády, 1968. s. 20.
- [6] PROCHÁZKA, Miroslav. *Problém estetických a uměleckých hodnot a funkce umělecké kritiky*. 1. vyd. [Praha] : Ústřední dům armády, 1968. s. 22.
- [7] HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. *Estetický slovník*. Translated by Dušan Prokop. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1995. s. 113. ISBN 80-205-0478-8.
- [8] PROCHÁZKA, Miroslav. *Problém estetických a uměleckých hodnot a funkce umělecké kritiky*. 1. vyd. [Praha] : Ústřední dům armády, 1968. s. 22.
- [9] PROCHÁZKA, Miroslav. *Problém estetických a uměleckých hodnot a funkce umělecké kritiky*. 1. vyd. [Praha] : Ústřední dům armády, 1968. s. 23.
- [10] PROCHÁZKA, Miroslav. *Problém estetických a uměleckých hodnot a funkce umělecké kritiky*. 1. vyd. [Praha] : Ústřední dům armády, 1968. s. 23-24.

Použitá literatura

HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. *Estetický slovník*. Translated by Dušan Prokop. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1995. 229 s. ISBN 80-205-0478-8.

PROCHÁZKA, Miroslav. *Problém estetických a uměleckých hodnot a funkce umělecké kritiky*. 1. vyd. [Praha] : Ústřední dům armády, 1968. 24 s.